

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
„ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ”
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА**

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

**з навчальної дисципліни „ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА УКРАЇНИ”
підготовки бакалавра спеціальності 081 «Право»**

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри
правознавства
31 травня 2016 року
протокол № 10
Зав. кафедри
_____ проф. Лаврик Г.В.

Модуль I. Історія держави і права України за часів феодалізму.

Тема 1. Предмет і метод історії держави і права України.

Дати визначення основних понять: держава, історіографія, методологія, методи, періодизація, право, предмет курсу, принципи.

Скласти таблиці:

1. Спільне і особливе між історією держави і права України та іншими дисциплінами.
2. Основні етапи розвитку держави в радянські часи.
3. Основні функції курсу «Історія держави і права України».

Тема 2. Стародавні держави та право на території України в період VII ст. до н. е. – VI ст. н. е.

Дати визначення основних понять: античність, архонт, базилевс, буле, геліея, еклезія, колегія, колонізація, магістратура, монархія, номофілак, поліс, рабство, рабовласницьке суспільство, республіка, родова община, стратег.

Скласти таблиці:

1. Основні версії походження скіфів за «Історією» Геродота.
2. Функції магістратур в грецьких полісах на території Північного Причорномор'я.
3. Порівняльна таблиця особливостей форм державного правління в грецьких містах-полісах.
4. Порівняльна таблиця суспільного устрою Афін та Херсонесу.
5. Порівняльна таблиця державного устрою Афін та Херсонесу.

Тема 3. Утворення та суспільно-політичний лад Київської Русі

Дати визначення основних понять: варяги, васалітет, вотчина, вервь, віче, данина, домен, закуп, ізгой, князь, мечник, отрок, рядович, смерд, сними, сюзеренітет-васалітет, тисяцький, тіун, феодал, феодалізм, холоп, челядь.

Скласти схеми:

1. Церковна організація Київської Русі.
- Скласти таблиці:
1. Основні ознаки феодалізму, які були властиві Київській Русі.
 2. Еволюція назви слов'ян у писемних джерелах, починаючи з I ст.
 3. Територіальне розселення слов'ян у сер. I тис. н.е.
 4. Внутрішня і зовнішня політика видатних київських князів
 5. Порівняльна таблиця двірсько-вотчинної та десятичної системи управління в Київській Русі.
 6. Основні функції центральних органів влади Київської Русі.

Тема 4. Джерела права та система права Київської Русі.

Дати визначення основних понять: векша, віра, галузі права, «гоніння сліду», «головництво», джерела права, заклич, звичай, звичаєве право, звід, інститути права, куня, ногата, «потік і пограбування», право власності, татьба.

Скласти таблиці:

1. Види злочинів та покарань.
2. Порівняльна таблиця правове становище селян за Короткою та Поширеною редакцією «Руської правди».
3. Скласти казуси, використовуючи «Руську правду».

Виконати завдання:

1. Використовуючи статті короткої і поширеної редакції «Руської Правди» зазначте процес посилення охорони приватної власності.
2. На підставі вивчення текстів міжнародних договорів Київської Русі доведіть, щодо появи «Руської Правди» в Київській Русі існувало так зване руське право.
3. На підставі тексту «Руської Правди» доведіть, що в цьому документі розрізнялися поняття «право власності» і «право володіння».
4. Перерахуйте випадки неправомочного володіння, зазначені в «Руській Правді».
5. Проілюструйте на прикладах норм «Руської Правди» правовий зміст поняття «відшкодування збитків». За які злочини призначалася така санкція?
6. Перелічіть об'єкти права власності, що згадуються в «Руській Правді».
7. Розкрийте правовий зміст і процедуру укладання цивільно-правових договорів, що регулювалися нормами «Руської Правди».
8. Поясніть поняття і види банкрутства на прикладах норм «Руської Правди».
9. Проілюструйте на прикладах норм «Руської Правди» процедуру успадкування по колу осіб.
10. **Проведіть рольову гру на тему:** «Судовий процес у Київській Русі» із зазначенням усіх стадій судового провадження: заклич (позов), попереднє слідство («звід», «гоніння слідом»), слідчі дії позивача-потерпілого, судовий розгляд, докази, вирок і його виконання.
Наприклад, у княжому суді «дійовими особами» були: князь (тиун, посадник), свідки (видоки, послухи), потерпілий, злочинець. Були присутні ябетник, металник, вірник, істці. З дорадчим голосом – старці (представники від громадськості).

Тема 5. Галицько-Волинська держава і право (XI ст. – II пол. XIV ст.).

Скласти таблиці:

1. Порівняння статусу та повноважень галицько-волинського князя та великого київського князя.

2. Порівняння статусу та повноважень боярської ради періоду Київської Русі та Галицько-Волинської держави.
3. Порівняння функції церкви в Київській державі та в Галицько-Волинській Русі.

Модуль II. Суспільно-політичний лад і право України в складі іноземних держав (XV – поч. XX ст.).

Тема 6. Українські землі в складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої.

Дати визначення основних понять: воєводство, дякло, магнати, маршалок, міщанство, Пані-Рада, пахалок, повіт, сейм, сребщина, становий устрій, староство, стація, унія, цеховий устрій, фільварк, шляхта.

Скласти таблиці:

1. Класифікація міст і їх статус у Литовській державі.
2. Роки отримання українськими містами права на самоврядування.
3. Вплив Кревської, Люблінської, Городельської, Берестейської уній на долю українських земель.

Виконати завдання:

1. Розкрийте причини входження українських земель до складу сусідніх держав.
2. Поясніть сутність форми державного управління та державного ладу у Великому князівстві Литовському.
3. Зробіть порівняльну характеристику головних умов, що визначали правове становище українських земель у складі Великого князівства Литовського та відповідно в складі Польщі. Складіть таблицю.
4. Зробіть письмовий аналіз сутності форм державного правління і державного ладу Речі Посполитої.
5. Розкрийте суть цехової організації в містах.
6. В чому полягав вплив Берестейської унії на духовне життя, право й управління в українських землях у складі Речі Посполитої. Покажіть негативні й позитивні риси Берестейської унії.
7. Яке значення мала волочна реформа 1557 р.?

Тема 7. Джерела права Великого князівства Литовського і Речі Посполитої.

Дати визначення основних понять: «вено», вдовье стольце, «головщина», кодифікація, Литовський Статут.

Скласти таблиці:

1. Основні положення судобника Великого князя Казимира (1468 р.).
2. Основні положення Першого, Другого та Третього Литовських статутів.
3. Види злочинів та види покарань.
4. Скласти казуси, використовуючи III Литовський Статут.

Виконати завдання:

1. Складіть перелік нормативних актів, що діяли в українських землях у складі Польського королівства.
2. Зробіть порівняльну характеристику головних умов, що визначали правове становище українських земель у складі Великого князівства Литовського та відповідно в складі Польщі.

Тема 8. Запорозька Січ, її військово-адміністративний устрій та право.

Дати визначення основних понять: Дике поле, Січ, кіш, курінь, паланка, кошовий отаман, осавул, скарбник, контаржій, реєстр, хорунжий, бунчужний, січова рада, військова старшина, генеральна старшина, полковий устрій, ординація, гетьман, уходництво.

Скласти таблицю:

1. Селянсько-козацькі повстання кінець XVI – початок XVII ст.

Тема 9. Становлення української державності в роки національно-визвольної війни 1648 - 1657 рр.

Дати визначення основних понять: Гетьманщина, гетьман, генеральний уряд, генеральна і чорна рада, генеральна військова канцелярія, полково-сотенна система управління, гетьманські статті, виборні козаки і підпомічники, бунчукове та значкове товариства.

Скласти таблиці:

1. Основні військові події національно-визвольної війни українського народу: місце битви, дата, полководці (з обох боків), розвиток подій, результати.
2. Основні угоди під час національно-визвольної війни українського народу: угода, дата, основні умови, значення для України.
3. Повноваження гетьмана.
4. Функції генеральних старшин.

Виконати завдання:

1. Порівняйте Зборівський і Білоцерківський договір.
2. Покажіть стан збройних сил гетьмана Богдана Хмельницького.
3. Яку зовнішню політику проводила Українська гетьманська держава середини XVII ст.?
4. Охарактеризуйте основні події останніх років гетьманування Б. Хмельницького.
5. Дайте оцінку діяльності І. Виговського, П. Дорошенка, І. Мазепи.
6. Назвіть факти, що стосуються формування політичного устрою Південної України.

Тема 10. Суспільно-політичний лад і право України під владою іноземних держав (II пол. XVII ст. – XVIII ст.).

Дати визначення основних понять: генеральний резидент, Гетьманщина, гетьманські статті, декрети, Малоросійський приказ, Малоросійські колегії, маніфести, Лівобережна і Правобережна Україна, універсали, кодифікація.

Скласти таблиці:

1. Порівняння повноважень українських гетьманів середини XVII ст. та другої половини XVII ст.
2. Гетьмани України: внутрішня політика, зовнішня політика.
3. Органи влади України-Гетьманщини: органи влади, період діяльності, зміст діяльності.
4. Повноваження місцевих органів управління
5. Російські органи управління Україною (сер. XVII – кін. XVIII ст.)
Центральні органи управління, які знаходилися в Росії

Виконати завдання:

1. Порівняйте адміністративно-територіальний устрій Гетьманщини і Слобожанщини.
2. Порівняйте систему управління Гетьманщини, Запорозької Січі, Слобожанщини.
3. Порівняйте правове становище різних прошарків населення України другої половини XVII і кінця XVIII ст.
4. На підставі тексту документа «Пакти й Конституції законів та вольностей Війська Запорозького» (1710 р.) розкрийте процес формування, зміст прав і обов'язків гетьманського уряду.
5. Прокоментуйте функції і компетенцію гетьмана України за Конституцією 1710 р.
6. Які норми Конституції 1710 р. свідчать про незалежність судової влади? Наведіть приклади.
7. Законодавчий процес, передбачений Конституцією 1710 р.
8. Яка, на Вашу думку, роль відводиться церкві Конституцією 1710 р.? Прокоментуйте на підставі тексту документа.
9. Проведіть **рольову гру** на тему: «Судовий процес України-Гетьманщини».

По-перше, опрацюйте необхідний матеріал, який можна знайти в роботах Я. Падоха та А. Пашука.

По-друге, ознайомтесь з планом: 1) визначення всіх стадій судового провадження: позов, попереднє слідство, слідчі дії позивача- потерпілого, слідчі дії суду, судовий розгляд, судові постанови, система доказів; 2) визначення дійових осіб судового процесу та експертної групи; 3) учасники судочинства, кожен у відповідності зі своєю роллю, «розробляють легенду», а експерти стежать за тим, щоб учасники гри не виходили за межі повноважень свого персонажа .

Скласти таблиці:

1. Складіть таблицю кодифікаційних робіт: кодифікації, рік, структура.

Виконати завдання:

1. Проаналізуйте зміст Гадяцької угоди.

2. Що таке Переяславські статті та Слободищенський трактат?
3. Порівняйте Глухівські, Конотопські та Коломацькі статті.
4. Як проходила кодифікація права в Україні у XVIII ст.
5. Дайте характеристику діяльності Федора Чуйкевича.

Тема 11. Суспільно-політичний лад і право в Україні у складі Російської держави (XIX – початок XX ст.).

Дати визначення основних понять: абсолютистка монархія, губернія, генерал-губернаторство, повіт, державні, поміщицькі, тимчасовозобов'язані селяни, військові поселення, уставна грамота, майорати, волосний сход, змагальність, гласність, безстановість, суд присяжних, вердикт.

Скласти таблиці:

1. Складіть таблицю відмінностей основних положень «Уложення про покарання кримінальні і виправні» 1845 р. і його нових редакцій 1866 р. і 1885, 1903 рр., 1845 р. 1866 р. 1885 р. 1903 р.: кількість частин, статей, поняття злочину, підстави відповідальності, вина та її види, покарання.
2. Складіть таблицю основних положень кримінально-процесуального права першої і другої половини XIX ст.
3. Складіть таблицю право власності, договірних відносин, сімейно-шлюбних відносин за Зібранням малоросійських прав 1807 р.

Скласти схеми:

1. Органи селянського самоуправління за реформою 1861 р.

Скласти таблиці:

1. Основні положення реформ 60 - 70-х рр. XIX ст.
2. Основні положення контрреформ 80 - 90-х рр. XIX ст.
3. Складіть таблицю, в якій виділіть в окремі групи із перерахованого в документі майна, використовуючи «Загальне положення про селян, що вийшли із кріпосної залежності» (19 лютого 1861 р.).
4. Складіть таблицю, використовуючи «Загальне положення про селян, що вийшли із кріпосної залежності» (19 лютого 1861 р.) про порядок організації, структуру, повноваження органів селянського самоуправління: органи, організація, структура, повноваження.
5. Складіть таблицю недоліків земської реформи 1864 р.
6. Українські суспільно-політичні організації: назва організації, лідери, програма.

Виконати завдання:

1. Які додаткові пільги були надані українському дворянству?
2. Вкажіть ознаки нової соціальної групи - «робочі люди».
3. Розкрийте структурні зміни у класі буржуазії, що сталися в другій половині XIX ст.
4. З'ясуйте соціальні джерела формування промислового і сільськогосподарського пролетаріату.

5. Поміркуйте над питанням: чим відрізнялися джерела формування пролетаріату в Україні та Росії?

Тема 12. Суспільно-політичний устрій і право на західноукраїнських землях у складі Австрійської та Австро-Угорської монархій.

Дати визначення основних понять: Державна Дума, Державна Рада, губернатор, генерал-губернатор, канцелярія, особливі наради, парламент, пристав, революція, Сенат, Синод, дуалістична монархія, коронний край, сейм, рейхсрат, циркул (округ), мандатор, активне і пасивне виборче право.

Скласти таблиці:

1. Політичні партії та їх діяльність в Україні: назва партії, рік утворення, лідери, програма
2. Основні події революції 1905- 1907 рр.: подія, рік, місце події, результати

Скласти схеми:

1. Складіть схему формування Державної Думи, використовуючи «Положення про вибори до Державної думи».

Виконати завдання:

1. За уривками з Основних державних законів Російської імперії (23 квітня 1906 р.) розкрийте еволюцію форми правління в Російській державі.
2. На підставі Основних державних законів Російської імперії від 23 квітня 1906 р. визначить повноваження Державної Ради і Державної Думи Росії.
3. Доведіть, що головною опорою самодержавства залишалось дворянство. Обґрунтуйте свою думку.
4. Порівняйте зміст Положення про вибори до Державної думи від 6 серпня 1905 р., 11 грудня 1905 р. та 3 червня. 1907 р. Дайте відповідь на запитання: як зміни у виборчому законі впливали на характер діяльності Державної думи Росії?
5. Проаналізуйте фабрично-заводське законодавство XIX – початку XX ст.
6. Покажіть зміни у кримінальному законодавстві XIX – початку XX ст.
7. Визначте зміст адміністративного права.
8. З'ясуйте, яка форма відповідальності запроваджувалася за порушення тимчасових правил про товариства та робітничі спілки.
9. Розкрийте антинародний характер царського законодавства, аналізуючи зміни в адміністративному і кримінальному праві.

Скласти схеми:

1. Органи державної адміністрації і крайового самоврядування в Галичині.

Скласти таблиці:

1. Система судоустрою в Україні австрійської та російської юрисдикцій першої половини XIX та другої половини XIX ст.
2. Система управління в українських землях у складі Австрійської та Російської імперій в першій половині XIX ст. та відповідно у другій половині XIX ст.

3. Головні здобутки аграрних реформ 1848 р. в імперії Габсбургів і реформи 1861 р. в царській Росії.

Виконати завдання:

1. Який вплив на Західну Україну мала революція 1848-1849 рр.?
2. Покажіть основні риси державного устрою Галичини, Північної Буковини та Закарпаття у XIX – на початку XX ст.

Модуль III. Держава і право України у Новітній період (1917 р. – до сьогодення).

Тема 13. Відродження української національної державності в період 1917-1920 рр.

Дати визначення основних понять: акт злуки, Генеральний Секретаріат, Генеральний Суд, гетьманат, Державний секретаріат, Державний Сенат, Директорія, ЗУНР, Мала Рада, революція, Тимчасовий уряд, УГА, Українська Національна Рада, універсал, Установчі збори, Центральна Рада, ВРНГ, ВУНК, ВУЦВК, воєнно-політичний союз, диктатура пролетаріату, Народний Секретаріат, ревком, Раднарком, радянське будівництво, більшовизм, радянізація, ревтрибунал, УСРР, ЦВК, ЦВРК, ЦК.

Скласти таблиці:

1. Політичні режими в Україні в 1917 – 1920 рр.: режим, рік, лідери.
2. Політичні режими в Україні в 1917 – 1920 рр.: режим, внутрішня політика, зовнішня політика.
3. Досвід українського державотворення в 1917 – 1920 рр.: назва державних утворень (УНР, УЦР, Українська держава, УНР Директорії ЗУНР, УСРР), форма правління, форма устрою, форма режиму.
4. Вищий законодавчий орган влади України в 1917 – 1920 рр. (в УНР, УЦР, Українська держава, УНР Директорії ЗУНР, УСРР).
5. Вищий виконавчий орган влади України в 1917 – 1920 рр. (в УНР, УЦР, Українська держава, УНР Директорії ЗУНР, УСРР).
6. Місцеві органи влади, які діяли в Україні в 1917 – 1920 рр. (в УНР, УЦР, Українська держава, УНР Директорії ЗУНР, УСРР).
7. Органи влади УНР згідно «Статуту про державний устрій, права і вольности УНР» від 29 квітня 1918 р.: верховний орган влади, вища виконавча влада, вищий судовий орган, місцеві органи влади.
8. Найважливіші законодавчі акти періоду визвольних змагань 1917 – 1920 рр.
9. Політичні режими в Україні в 1917 – 1920 рр.

Виконати завдання:

1. З'ясуйте в чому виявився вплив Лютневої революції на державно-правовий розвиток України?
2. Поміркуйте інтереси яких соціальних груп суспільства захищало законодавство Тимчасового уряду, а яких - ні.

3. Визначить функції Рад робітничих і селянських депутатів даного періоду. Чи змінилися вони у порівнянні з революцією 1905 - 1907 рр.?
4. Визначить де і коли були досягнуті найбільші успіхи в будівництві національної держави. Доведіть свою правоту.
5. На підставі вивчення першоджерел зробіть порівняльний аналіз аграрного законодавства царської Росії («Земское положение крестьян, вышедших из крепостной зависимости 19 февраля 1861 г.») та Центральної Ради (Тимчасовий земельний закон 18 січня 1918 р.).
6. На підставі вивчення матеріалів збірки «Собрание малороссийских прав 1807 г.» дослідіть цивільні права українського населення в Росії, порівняйте відповідно із законодавчими гарантіями цивільних прав громадян УНР.
7. На підставі вивчення конституційних документів Центральної Ради, Гетьманства, Директорії УНР, охарактеризуйте: структуру адміністративних органів у відповідні періоди; законодавчий процес; судові реформи.
8. На підставі вивчення конституційних документів УЦР, Гетьманства, Директорії УНР, ЗУНР розкрийте зміст концепцій побудови незалежної України.
9. Зробіть порівняльний аналіз законодавчих заходів Центральної Ради й гетьмана Скоропадського (по галузях права).
10. Проаналізуйте законодавство України 1917 - 1920 рр. і з'ясуйте рівень забезпечення прав національних меншин, що проживали в українських землях на початку ХХ ст.
11. Порівняйте Конституцію УНР 1918 р. і «Закони про тимчасовий державний устрій України» 1918 р. Знайдіть ті положення, які є спільними, а які – відмінними.
12. Проаналізуйте зміст Декларації Директорії 1918 р., Універсалу Трудового Конгресу України від 28 січня 1919 р. та закони Директорії: «Про тимчасове верховне управління та порядок законодавства в Українській Народній Республіці», «Про Державну Народну Раду УНР» від 12 листопада 1920 р. Охарактеризуйте форму правління і напрям її еволюції в даному державному утворенні.
13. Багато істориків твердять, що Скоропадський був маріонеткою в руках австрійсько-німецьких окупантів. Підтвердить або спростуйте це положення.
14. Дайте оцінку діяльності двох видатних діячів Директорії - Петлюри і Винниченка.
15. Визначте правовий статус Директорії. Поясніть походження назви «Директорія». Розкрийте роль і значення Трудового Конгресу в політичній системі Директорії.
16. На підставі вивчення законодавства ЗУНР визначить основні проблеми будівництва національної держави в західноукраїнському регіоні
17. Поміркуйте: чи мали історичний шанс вистояти в роки революції Українська Народна Республіка, Українська Держава та Західноукраїнська Народна Республіка? Обґрунтуйте свої висновки.

Виконати завдання:

1. Як ви оцінюєте події 1917 року в Петрограді, які привели до створення радянської форми державності?
2. Дайте періодизацію радянської державності у 1917-1920 рр.
3. Покажіть хід подій, пов'язаних з радянською державністю у кінці 1918 – серпні 1919 рр.
4. Розкрийте суть політики воєнного комунізму.
5. Як проходив процес відновлення радянської влади у 1920 р.?
6. Чим відрізнялася радянська форма державності від парламентської республіки періоду УНР чи Гетьманської держави?
7. Дайте характеристику місцевим органам радянської влади 1917 - 1920 рр.
8. Дайте оцінку діяльності радянської міліції та надзвичайних комісій у 1917 - 1920 рр.
9. Як змінилися норми цивільного права при радянській формі правління?
10. Простежте зміни в сімейно-шлюбному законодавстві.
11. Порівняйте земельне і трудове право радянської України та УНР.
12. Як складалася радянська система кримінального права?
13. Дайте оцінку революційним трибуналам періоду 1919 - 1920 рр.
14. Відзначте хиби радянського законодавства, які, на ваш погляд, можна спостерігати.

Тема 15. Державно-правовий розвиток України в умовах нової економічної політики (1921- початок 1929 р.)

Дати визначення основних понять: автономізація, АСРР, Верховний суд, народний суд, НЕП, продподаток, СРСР, УСРР, кодифікація, кодекс.

Скласти таблиці:

1. Нормативне забезпечення НЕПу.
2. Порівняльна таблиця Конституції 1919 р. і Конституції 1929 р.
3. Адміністративно-територіальні реформи.
4. Порівняльна таблиця «воєнного комунізму» та НЕП: система заходів, роки, у сфері власності, у сфері торгівлі, у сфері управління, результати.
5. Юрисдикція спеціальних судів в період 20-х рр. ХХ ст.: спец суди, юрисдикція, судово-земельні комісії, арбітражні комісії, військові трибунали, дисциплінарні суди.
6. Поділ наркоматів після утворення СРСР: загальносоюзні, союзно-республіканські, республіканські.

Виконати завдання:

1. Чим відрізняється нова економічна політика від політики воєнного комунізму?
2. Перелічіть конкретні пропозиції, які вносило керівництво Радянської України в процесі визначення основ майбутньої загальносоюзної держави радянських республік.
3. У чому полягала суть політики «автономізації», запропонованої Сталіним?
4. Які наслідки для України мало входження її до складу СРСР?

5. Які зміни були внесені в текст діючої Конституції УСРР у зв'язку з входженням України до складу СРСР?
6. Яке значення мало утворення Молдавської АСРР в складі УСРР?
7. Доведіть необхідність індустріалізації України або спростуйте це.
8. Як Ви гадаєте: чим була викликана необхідність проводити адміністративно-територіальну реформу в УСРР? Обґрунтуйте свою думку.
9. Порівняйте зміст «Положення про судоустрій УСРР» 1925 р. і аналогічного положення 1922 р. З'ясуйте суть внесених змін.
10. Визначте місце прокуратури та адвокатури УСРР у 20-ті роки.
11. Дайте власну оцінку органам ДПУ.
12. Вкажіть зміни, внесені в цивільному праві у зв'язку з запровадженням нової економічної політики в Україні.

Скласти таблиці:

1. Кодекси, створені в період НЕПу.

Виконати завдання:

1. Розкрийте зміни, що торкнулися земельного і трудового права у зв'язку з запровадженням НЕПу в УРСР.
2. Дайте відповідь на запитання: як визначалася мета покарань Кримінальним кодексом УСРР?
3. З'ясуйте визначення злочину і види злочину за Кримінальним Кодексом УСРР 1922 та 1927 рр.

Тема 16. Держава і право України в період тоталітарно-репресивного режиму (1929 – 1939 рр.).

Дати визначення основних понять: адміністративно-командна система, Конституція, місцеві ради, тоталітаризм, «трійки».

Скласти таблиці:

1. Порівняльна таблиця на підставі вивчення правових першоджерел (Конституції УРСР 1919 р., 1924 р., 1929 р., 1937 р.):
 - 1.1 Обсяг прав України у складі СРСР та трансформація її правового статусу
 - 1.2. Зміст прав і обов'язків її громадян
 - 1.3 Практичне втілення принципу розподілу влад
2. Порівняльна таблиця органів державної влади та управління в радянській Україні до утворення СРСР та в період 1922 - 1937 рр.
3. Порівняльна таблиця Конституції 1929 р. і Конституції 1937 р.
4. Порівняльна характеристика нацистського та комуністичного тоталітарного режимів

Виконати завдання:

1. Підберіть конкретні факти, які доводять, що колективізація призвела до зруйнування продуктивних сил у сільському господарстві.
2. Покажіть причини посилення політичних репресій у 30-ті роки і з'ясуйте наслідки.

3. Які зміни сталися в системі органів державної влади і управління УРСР у 30-ті роки?
4. Охарактеризуйте місцеві органи радянської влади в УРСР 30-х рр. і пов'яжіть їх діяльність із завершенням адміністративно-територіальної реформи.
5. Покажіть посилення ролі позасудових репресивних органів у 30-ті рр. ХХ ст.
6. Дайте аналіз Конституції УРСР 1937 р. Покажіть розходження між нормами Конституції та реаліями життя.
7. Порівняйте правову систему 20-х і 30-х років. У чому ви вбачаєте спільні риси та відмінності?
8. Доведіть на конкретних фактах, що кримінальне право 30-х рр. набуло більш жорсткого, репресивного характеру.
9. Перелічіть зміни у порядку формування, структурі та компетенції місцевих органів влад, які закріплювала Конституція УРСР 1937 р.
10. Порівняйте основні права радянських громадян, закріплені Конституцією Радянської України 1937 р., з реаліями тогочасного приватного життя.
11. Прокоментуйте зміни, що відбулися в галузі цивільного права УРСР після скасування нової економічної політики?
12. Перелічіть зміни, внесені в трудове право УРСР у зв'язку з проведенням політики індустріалізації.
13. Розкрийте зміни, внесені у колгоспне і земельне право УРСР під час проведення політики суцільної колективізації.
14. Вкажіть правові акти кримінально-процесуальної галузі, які порушували соціалістичну законність і обмежували права радянських громадян.

Тема 17. Держава і право України в роки Другої світової війни (1939 – 1945 рр.).

Дати визначення основних понять: вермахт, нацизм, рейхскомісаріат, мельниківці, бандерівці, ОУН, УПА, УГВР фашизм.

Скласти таблиці:

1. Основні битви Другої світової війни на теренах України: битва, дата, полководці, результати.
2. Структура збройних сил СРСР у роки Великої Вітчизняної війни.
3. Порівняльна таблиця окупаційних режимів у залежності від юрисдикції території.
4. Рух опору в Україні: назва руху, мета, методи боротьби, оцінка діяльності (Український націоналістичний рух (ОУН-УПА), Радянський партизанський рух, Польська армія крайова та Гвардія Людова).

Виконати завдання:

1. Визначте причини Другої світової війни. Яку роль при цьому відіграв «пакт Молотова – Ріббентропа»?
2. Покажіть значення приєднання до УРСР Західної України, Північної Буковини та придунайських земель.

3. Проаналізуйте хід воєнних дій на території України у 1941 - 1944 рр.
4. Розкрийте особливості надзвичайного воєнного стану
5. Визначить функції Державного Комітету Оборони. З'ясуйте, з якою метою створювалися міські комітети оборони.
6. Перелічіть, які вищі органи державної влади та управління УРСР приймали безпосередню участь в організації оборони країни та її визволенні від загарбників.
7. Розкрийте основні напрями діяльності місцевих органів державної влади УРСР в умовах війни.
8. Проаналізуйте «Акт відновлення Української держави» та Декларацію українського уряду від 16 липня 1941 р.
9. Перелічіть заходи, до яких вдавалися німецько-фашистські загарбники з метою ліквідації української держави.
10. З'ясуйте як законодавство воєнного часу вдосконалювало організацію праці й зміцнювало трудову дисципліну в колгоспах.
11. Вкажіть нові склади злочинів, встановлені законодавством воєнного часу.

Скласти таблиці:

1. Основні акти, спрямовані на радянізацію західних українських земель (дата їх прийняття та основний зміст).

Скласти схеми:

1. Організаційна структура ОУН-УПА.

Тема 18. Держава і право України у повоєнні роки та в період десталінізації (1945 - перша половина 1960-х рр.)

Дати визначення основних понять: арбітражні суди, Державний арбітраж, десталінізація, післясталінський період.

Скласти таблиці:

1. Нормативно-правові акти, спрямовані на розгортання репресій в УРСР (дата їх прийняття та основний зміст).

Виконати завдання:

1. Охарактеризуйте успіхи і труднощі відбудови народного господарства в УРСР у післявоєнний період.
2. Дайте оцінку подій, які відбувалися у післявоєнний час на західноукраїнських землях.
3. Визначте наслідки Української греко-католицької церкви.
4. У чому полягала суть ідеологічної реакції післявоєнного часу?
5. Поміркуйте: чи була Радянська Україна суб'єктом міжнародного права, чи ні. Обґрунтуйте свою точку зору.
6. Розкрийте мотиви реорганізації Раднаркому УРСР в Раду Міністрів УРСР, а також народних комісаріатів у міністерства.
7. Дайте оцінку ефективності роботи місцевих органів влади у післявоєнний період.
8. Розкрийте заходи, спрямовані на реформування судової системи УРСР у післявоєнні роки. Дайте оцінку їх ефективності.

9. Проаналізуйте зміни й доповнення, внесені в цивільне право після завершення війни.
10. Дайте оцінку змінам, що сталися в трудовому праві у зв'язку з завершенням війни.
11. Прокоментуйте зміни, внесені в колгоспне право у післявоєнні роки.
12. Розкрийте основні напрями розвитку кримінального права у післявоєнні роки.

Скласти таблиці:

1. Основні політико-адміністративні реформи в Україні у 50 - 60-х рр.

Виконати завдання:

1. Розкрийте значення для розвитку держави й права в УРСР розвінчання культу особи Сталіна.
2. Поясніть чим було викликане створення раднаргоспів. Дайте оцінку їх ефективності.
3. Визначить правову основу розширення прав місцевих органів влади в період десталінізації.
4. Розкрийте процес перебудови правоохоронних органів УРСР у період десталінізації.
5. На конкретних прикладах розкрийте участь громадськості у здійсненні правосуддя й запобіганні правопорушень.
6. З'ясуйте зміни, що сталися в цивільному праві в період десталінізації.
7. Проаналізуйте зміни, внесені у кримінальне право в період десталінізації.
8. Дайте оцінку тим змінам, що були внесені у кримінально-процесуальне право в період десталінізації.
9. Визначить правовий статус УРСР у складі СРСР даного періоду.

Тема 19. Держава і право України у період уповільнення темпів суспільного розвитку і “застою” (середина 1960-х -середина 1980-х р.)

Дати визначення основних понять: адміністративно-командна система, «брежнєвський консерватизм», бюрократія, дисидентство, застій, номенклатура.

Скласти таблиці:

1. Порівняльні таблиці на підставі вивчення текстів Конституцій України радянської доби (1937, 1978 рр.)
 - 1.1. Національно-державний і адміністративний устрій УРСР.
 - 1.2. Функції найвищих і місцевих органів державної влади
 - 1.3. Роль судової системи та органів прокуратури. виборчі права громадян.
2. Дисидентський рух в Україні в 60 – 80-х рр. ХХ ст.:
 - Передумови виникнення руху
 - Представники
 - Напрями діяльності
 - Методи боротьби з режимом
 - Засоби режиму спрямовані проти руху.

Виконати завдання:

1. Визначить правовий статус УРСР у складі СРСР даного періоду.
2. Доведіть, що ст.6 Конституції УРСР 1978 р. перешкождала подальшому розвитку держави і права.
3. Дайте оцінку конституційній реформі 1977 - 1978 рр.
4. Вкажіть на основні риси адміністративного законодавства УРСР у 1965 - 1985 рр.
5. Які нові галузі права сформувались у другій половині 1960-х – першій половині 1980-х рр.?
6. Які зміни сталися у кримінальному законодавстві другої половини 1960-х – першої половини 1980-х рр.?

Тема 20. Держава і право України в період “перебудови” (1985-1991 рр.)

Дати визначення основних понять: багатопартійність, гласність, демократія, перебудова.

Скласти схеми:

1. Складіть схему органів державної влади і управління України в період «перебудови», вкажіть їх функції.

Скласти таблиці:

1. Перші секретарі ЦК КПРС.
2. Перші секретарі ЦК КП(б)У - ЦК КПУ

Виконати завдання:

1. Чим була викликана необхідність політики «перебудови» і які вона дала наслідки?
2. Назвіть причини загострення релігійних стосунків у період «перебудови».
3. Покажіть зміни, які сталися у політичному житті України в період «перебудови».
4. Проаналізуйте зміст Декларації про державний суверенітет України 16 липня 1990 року.
5. Дайте аналіз судової системи та інших правоохоронних органів
6. Визначить основні положення політичної реформи в СРСР.
7. Дайте відповідь на запитання: До яких наслідків призвело скасування ст. 6 Конституції СРСР?
8. Розкрийте процеси реформування політичної системи СРСР і Радянської України.
9. Визначить правову основу реформування державного апарату СРСР та УРСР.
10. Прокоментуйте розділ «Державна влада» Декларації про державний суверенітет України 1990 р.
11. Дайте відповідь на запитання: які зміни відбулися у правовому статусі УРСР як союзної республіки в роки перебудови?
12. Визначить особливості розвитку правової системи УРСР в роки перебудови.

13. З'ясуйте які принципи зовнішньополітичної діяльності УРСР визначалися Декларацією про державний суверенітет України 1990р.

14. Визначить правову основу реформування економічних відносин в УРСР в роки перебудови.

15. Прокоментуйте зміни і доповнення, внесені у кримінальне та процесуальне законодавство УРСР в роки перебудови.

Тема 21. Розбудова правової системи незалежної України після розпаду СРСР і до прийняття Конституції України у 1996 р.

Дати визначення основних понять: демократизація, СНД, суверенітет.

Скласти таблиці:

1. Назва вищого виконавчого органу влади:

- Роки

1917 – 1919

1919 – 1946

1946 – 1991

1991 – 2012

- Назва

2. Основні напрями зовнішньої політики України.

Виконати завдання:

1. Як проходив процес визнання України зарубіжними країнами? Проаналізуйте міжнародно-правовий статус України.

2. Покажіть процес створення національної грошової одиниці.

3. Визначте причини гострої економічної кризи у незалежній Україні.

4. Дослідіть зміну розстановки політичних сил в Україні протягом останнього десятиріччя.

5. Охарактеризуйте роль органів місцевої адміністрації та місцевого самоврядування.

6. Покажіть місце і роль Конституційного Суду України.

7. Дайте аналіз діяльності адвокатури і нотаріату.

8. Визначить перехід України від президентсько-парламентської форми правління до парламентсько-президентської за політичною реформою.

9. Прокоментуйте Указ Президента України «Про Збройні сили України» від 12 грудня 1991 р. Визначить основні напрями реформування Збройних Сил незалежної України

10. Розкрийте особливості реформування судової системи незалежної України.

11. Прокоментуйте Угоду про створення Співдружності Незалежних Держав. Поміркуйте: чи забезпечує ця угода успішне розв'язання проблем, що виникають між членами СНД? З'ясуйте позицію керівництва нашої держави щодо участі України в СНД.

12. Розкрийте суть концепції зовнішньої політики незалежної України.

13. Обґрунтуйте власну точку зору щодо існуючих проблем між центральними і регіональними органами влади. Які Ви бачите перспективи їх розв'язання?

14. Прокоментуйте політичні зміни в Україні під час «помаранчевої» революції.

15. Обґрунтуйте чи доцільним було винесення питання про підтвердження Акта проголошення незалежності України на референдум?

Тема 22. Становлення національної правоохоронної та правозахисної системи України.

Тема 23. Правова система України у період 1996-2004 рр.

Дати визначення основних понять: конституційний процес.

Скласти таблиці:

1. Основні етапи конституційного процесу.
2. Основні зміни згідно з конституційною реформою 2004 р.
3. Основні кодифіковані акти незалежної України.
4. Основні права і обов'язки людини і громадянина згідно з Конституцією 1996 р.
5. Законодавство про охорону здоров'я і соціальний захист населення.

Виконайте завдання:

1. Прокоментуйте конституційний процес у незалежній Україні та його результати.
2. Розгляньте Закон «Про громадянство України» 1991 р. у контексті історії боротьби за незалежну українську державу 1917 -1920 рр.
3. З'ясуйте рівень відповідності законодавства України про національні меншини реальним потребам їх розвитку, посилаючись на Декларацію прав національностей України 1991 р. та Закон України «Про національні меншини в Україні» 1992 р.
4. Як відобразилось реформування економічної системи у цивільному праві України.
5. Назвіть основні документи, що характеризують трудове право України.
6. Покажіть зміни в аграрному законодавстві.